

Reflexions

“Estudi socioeconòmic de l’evolució de la IT i la sinistralitat a Espanya”

Igualada, 6 de novembre de 2025

➔ **Més de 20 anys investigant el fenomen de l'ABSENTISME**

● ... 2004-2007

FIGURA 2. Modelos mentales sobre el absentismo laboral

FIGURA 1. Modelo de absentismo laboral

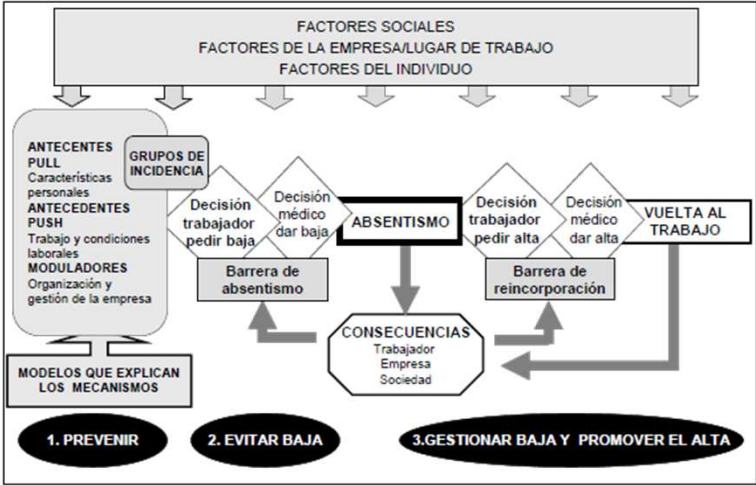
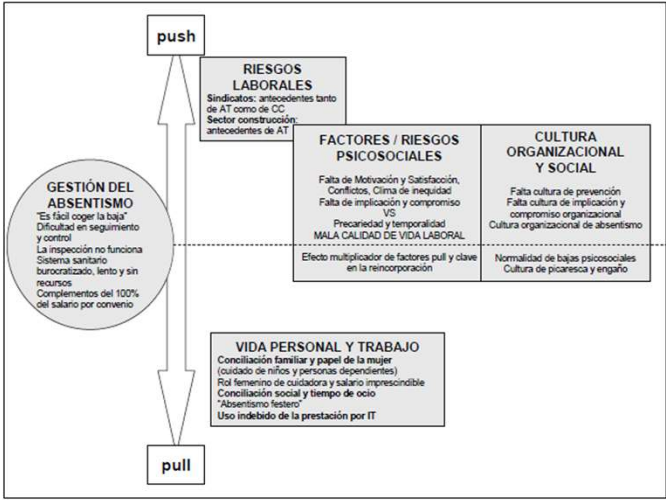

FIGURA 3. Antecedentes del absentismo laboral en la dimensión push/pull

- ➔ **Més de 20 anys investigant el fenomen de l'ABSENTISME**
 - ... 2018-2020, un **Anàlisis QUALITATIU**

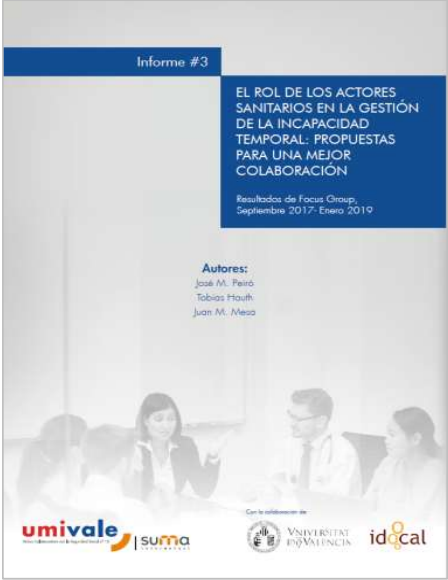
**Canvis a la taxa de IT
abans i després de la crisi**

**Ús, abús
i no ús de la IT**

**Rol dels actors
sanitaris en la gestió**

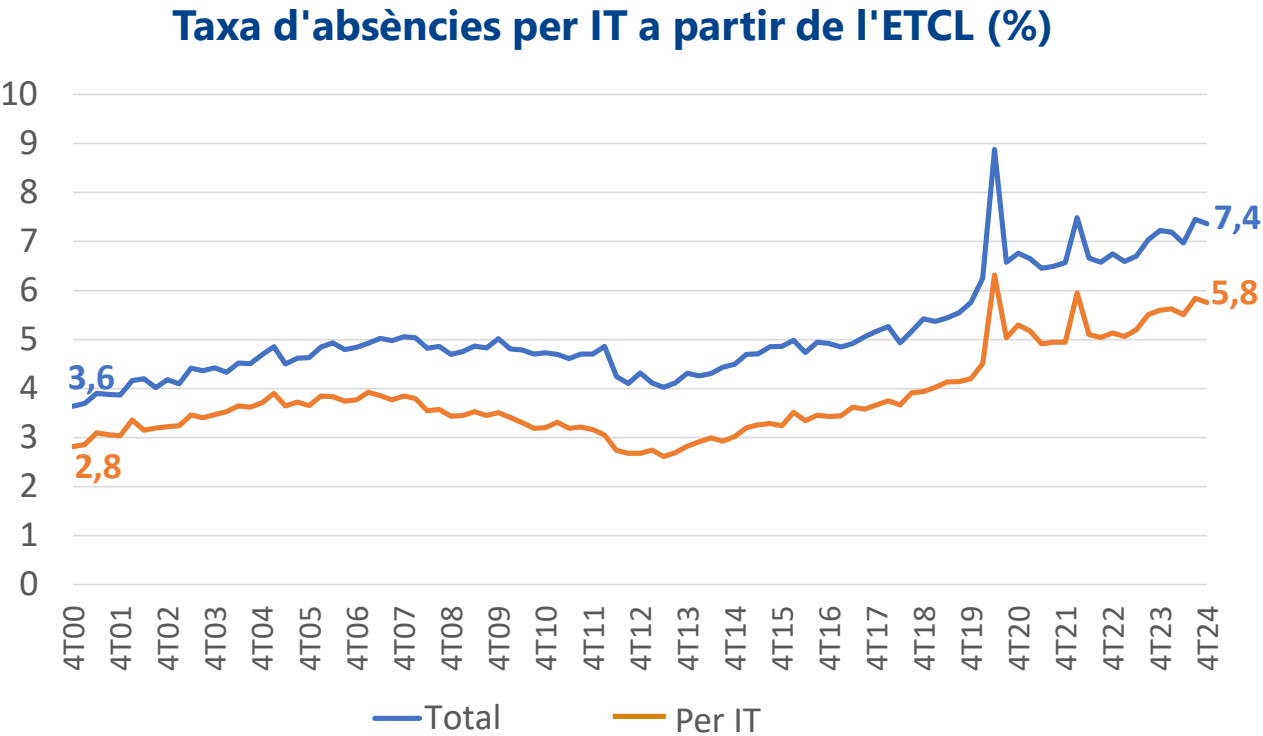

**Salud laboral i IT:
proposes de millora**

➔ Més de 20 anys investigant el fenomen de l'ABSENTISME

Analitzar les causes i condicions que incideixen en la incapacitat temporal, així com en la sinistralitat, estudiant l'evolució recent d'aquests fenòmens

Font: INE (Enquesta Trimestral de Cost Laboral)

➔ **Més de 20 anys investigant el fenomen de l'ABSENTISME**

- ... 2024-2025, un **Anàlisi QUANTITATIU**

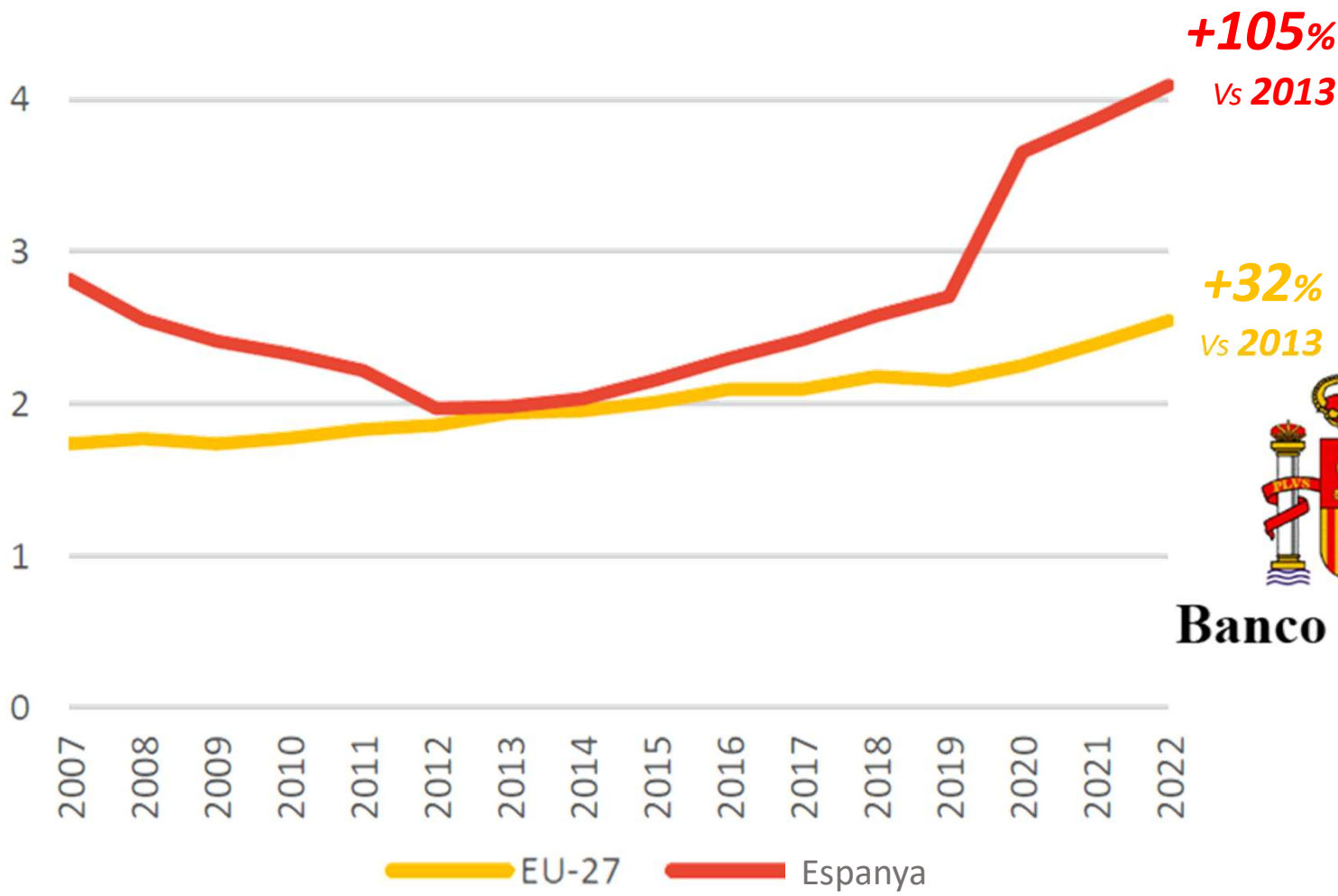
Novetat:

accés a la **Sala Segura**
de la **Seguretat Social**

- Tots els processos de IT iniciats entre 2016 i 2023
- Univers (més de 60 millions de processos) i no una mostra
- Ús combinat de microdades de IT de la Sala Segura amb altres com els de la Mostra Contínua de Vides Laborals (MCVL)
- Fonts alternatives com l'EPA per ampliar la perspectiva temporal i **complementar l'estudi dels determinants** amb variables subjectives relacionades amb les condicions de l'ocupació

- ➔ **1a paradoxa** Espanya lidera les absències per motius de salut (IT) en Europa
- ... i empitjorant més que la mitjana europea

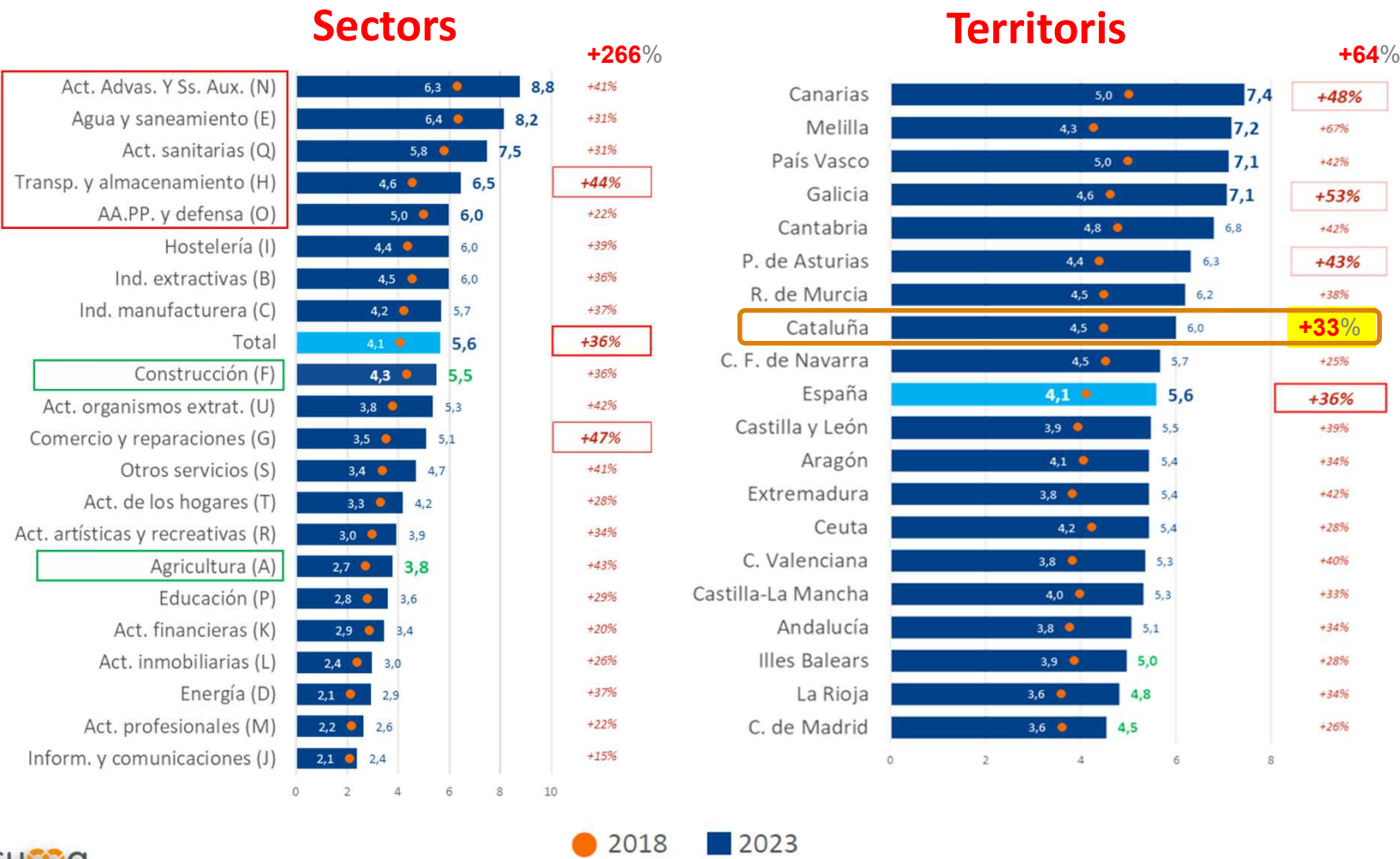
Banco de España

On s'incrementa la IT a Espanya

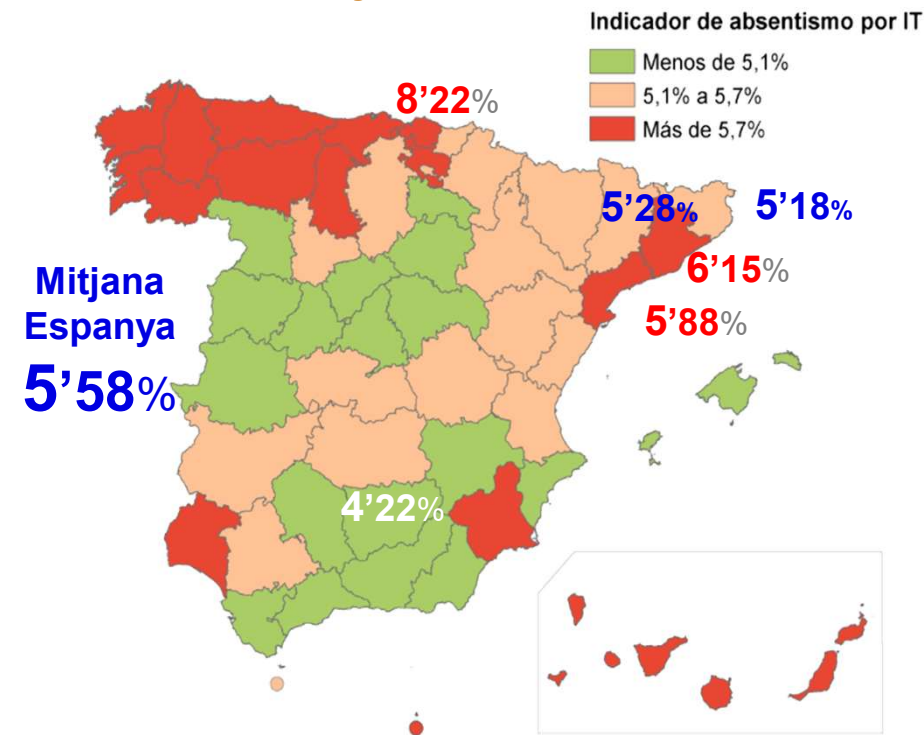
➔ A quins eixos d'anàlisi empitjora la IT a Espanya?

- Sectors i Territori

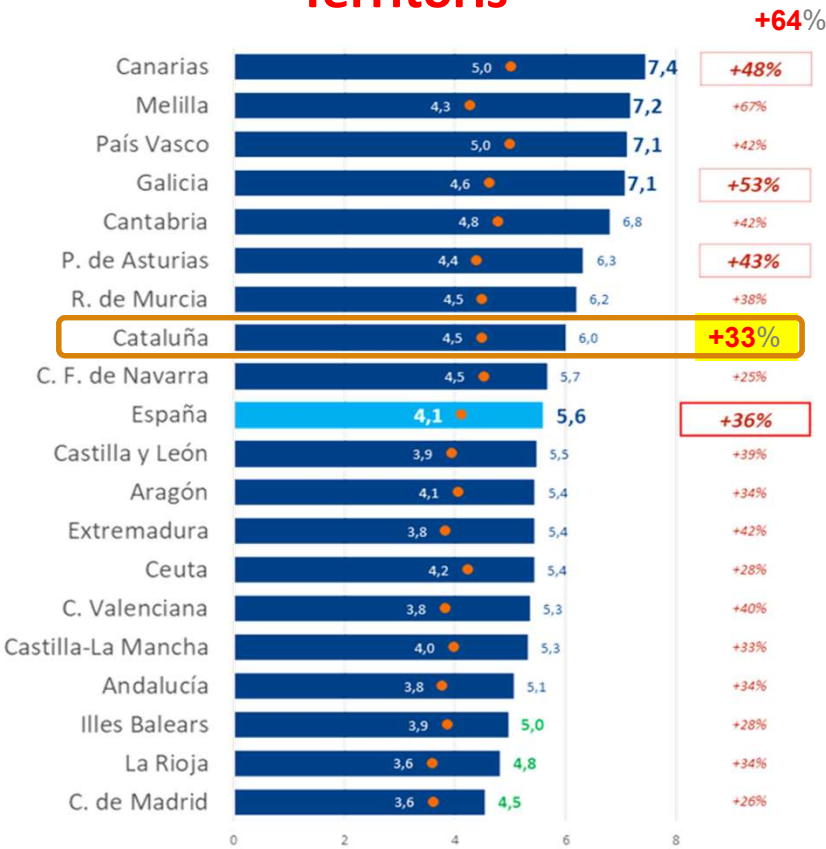
➔ A quins eixos d'anàlisi empitjora la IT a Espanya?
● Sectors i Territori

Total Espanya '23

+95% Bizkaia vs Jaén

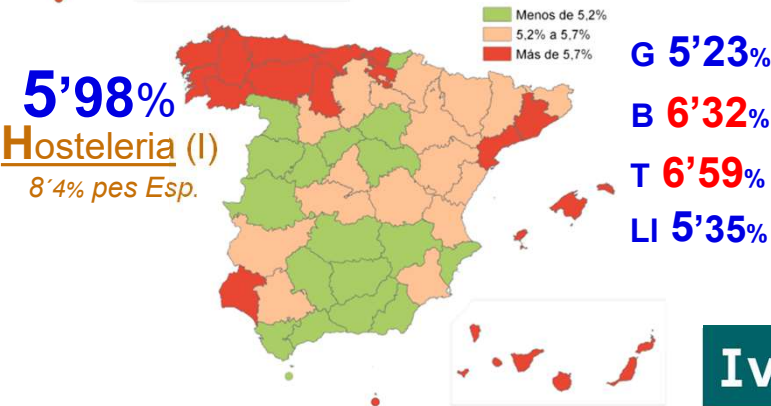
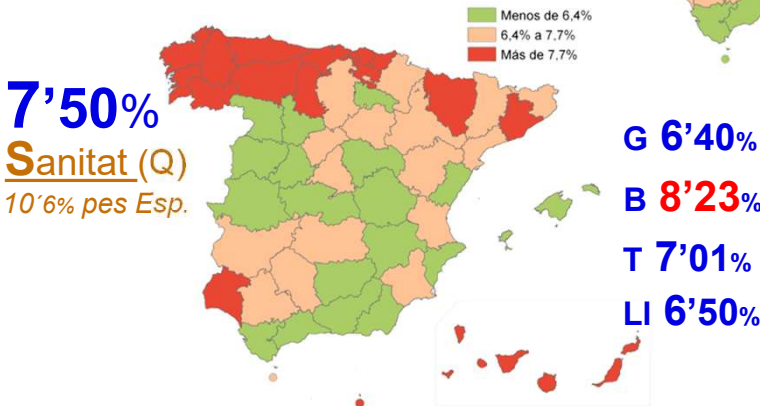
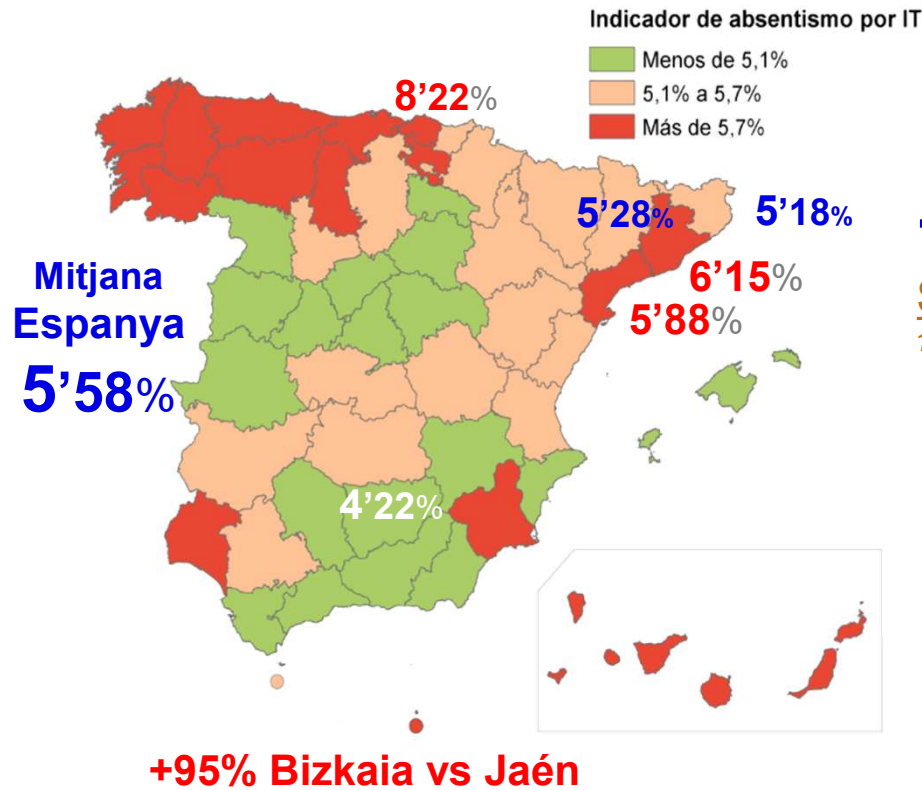
Territoris

● 2018 ● 2023

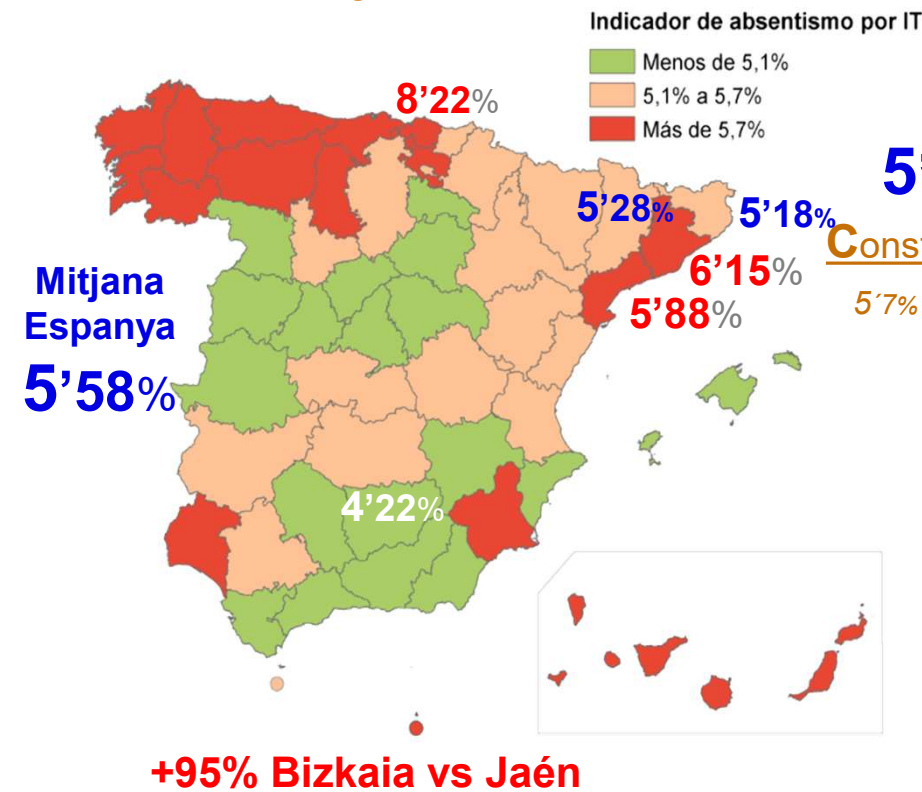
- ➔ A quins eixos d'anàlisi empitjora la IT a Espanya?
- ...i el territori agreuja o suavitza la taxa sectorial

Total Espanya '23

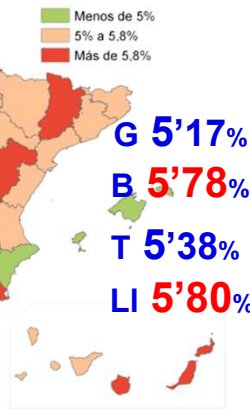
- ➔ A quins eixos d'anàlisi empitjora la IT a Espanya?
- ...i el territori agreuja o suavitza la taxa sectorial

Total Espanya '23

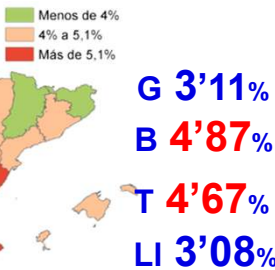
5'50%
Construcció (F)
5'7% pes Esp.

5'67%
Indústria (C)
7'4% pes Esp.

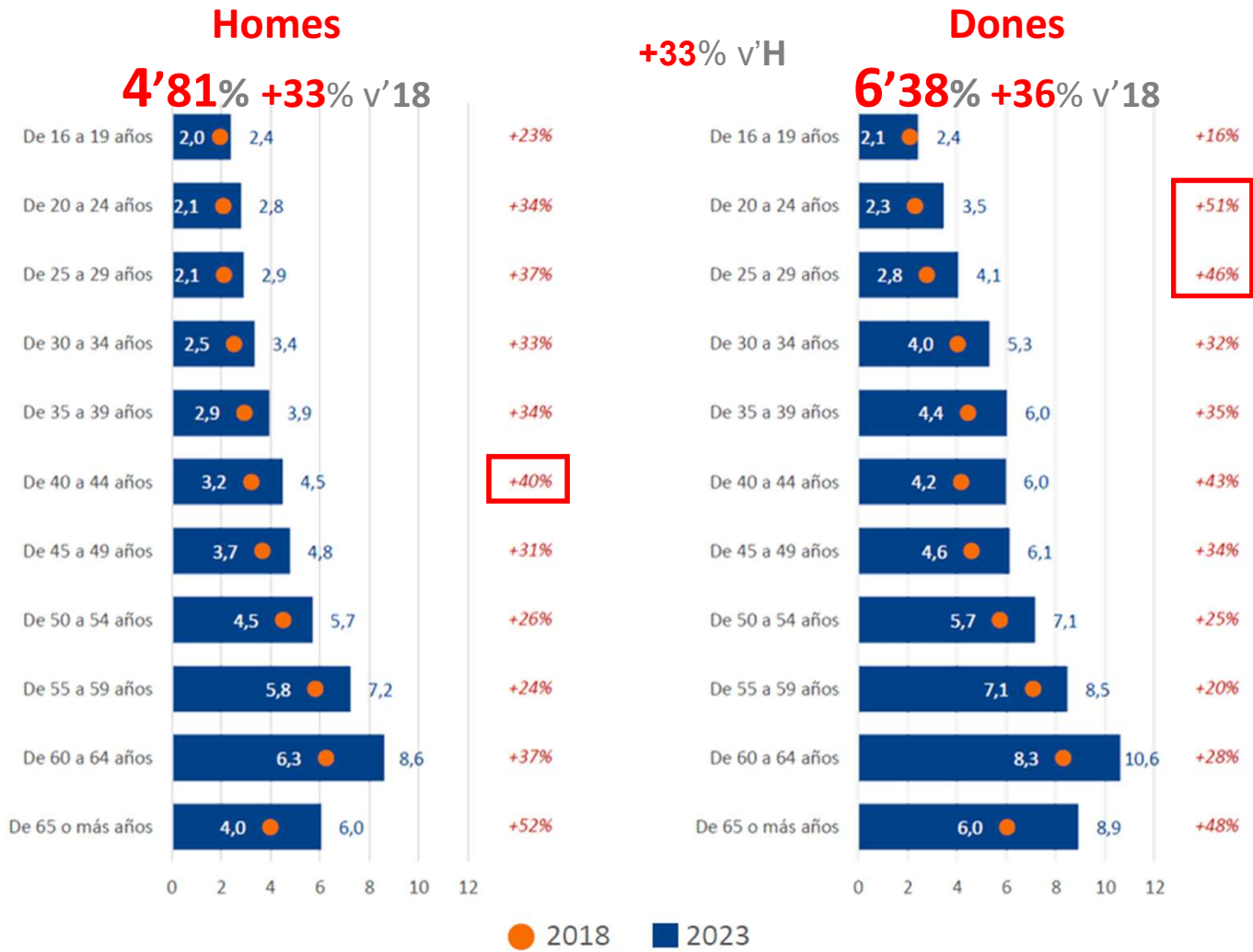

G 5'01%
B 5'81%
T 5'65%
LI 5'16%

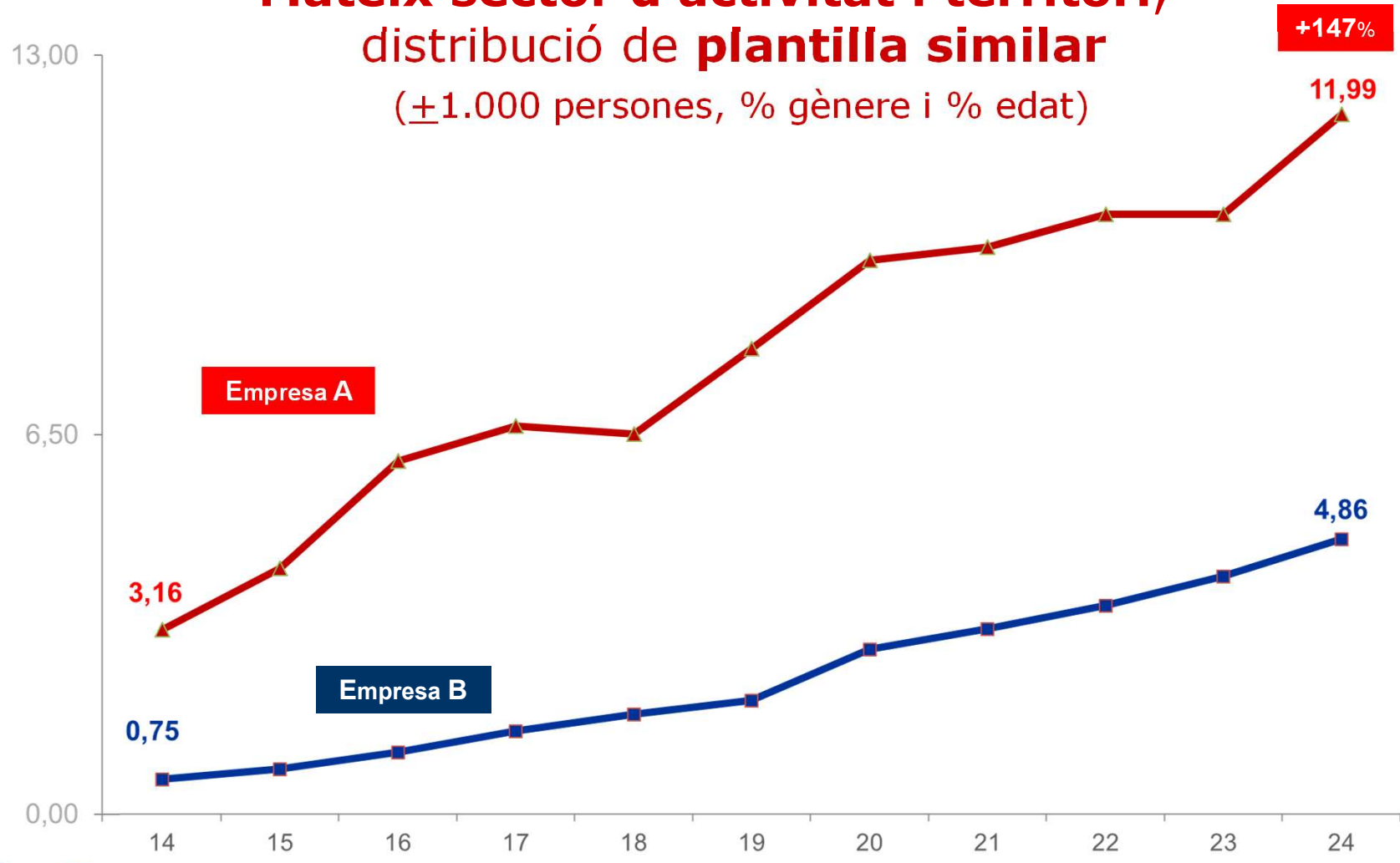
3'78%
Agricultura (A)
4'3% pes Esp.

➔ A quins eixos d'anàlisi empitjora la IT a Espanya?
● Edat i Gènere

Mateix sector d'activitat i territori,
distribució de **plantilla similar**
(± 1.000 persones, % gènere i % edat)

Mateix sector d'activitat i territori, distribució de **plantilla similar**

(± 1.000 persones, % gènere i % edat)

Empresa A
11'99% ABS

Falten
120 treballadors/dia

Conseqüències:

Empresa B
4'86% ABS

Falten
49 treballadors/dia

Mateix sector d'activitat i territori, distribució de **plantilla similar**

(± 1.000 persones, % gènere i % edat)

Empresa A
11'99% ABS

Falten
120 treballadors/dia

Conseqüències:

Empresa B
4'86% ABS

Falten
49 treballadors/dia

↓ **Absentisme**

+ **Productivitat**

- **Cost econòmic**

+ **Competitivitat**

Més SOSTENIBILITAT

➔ A quins eixos d'anàlisi empitjora la IT a Espanya?
● Règim i Patologia

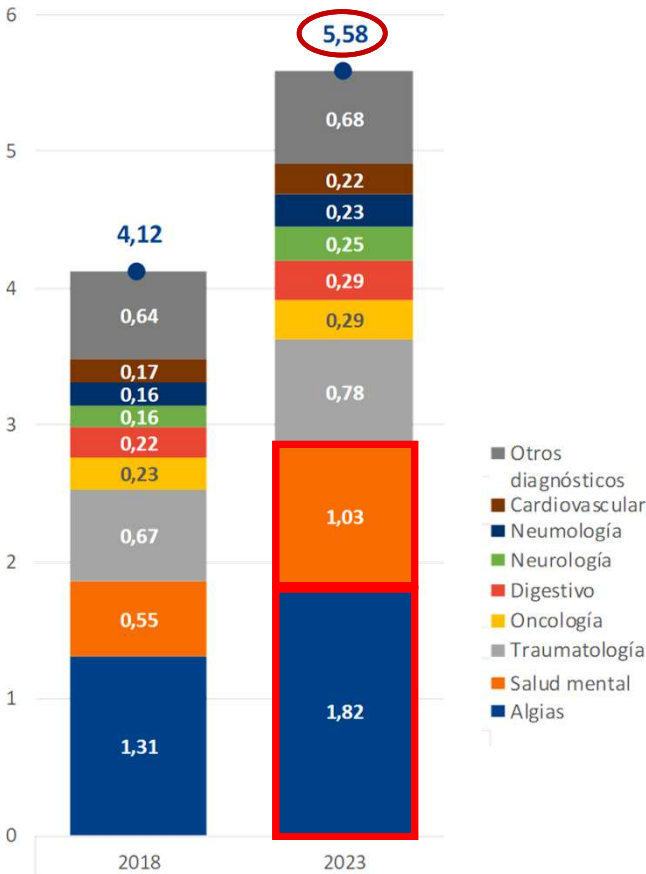
Incr. ABS RG v'18 **+35'4%**

- Cardiovascular **+29'4%**
- Oncologia **+26'1%**
- Traumatologia **+16'4%**
- Salut mental **+87'3%**
- Àlgies **+38'9%**

Participació **51'1%**

General

+29'2% v'RETA

Autònoms

Incr. ABS Aut v'18 **+30'9%**

- Cardiovascular **+25'0%**
- Oncologia **+24'0%**
- Traumatologia **+16'1%**
- Salut mental **+74'2%**
- Àlgies **+35'3%**

Participació **48'8%**

On incrementa la IT a Espanya

→ **2ª paradoxa** El ABS PUJA en TOT, en RES BAIXA
El ABS empitjora en tots els eixos d'anàlisi

Per què incrementa la IT a Espanya

➔ Per què s'incrementen tant les absència per IT a Espanya?

días perduts
x IT a l'any

= ^{índex}
^{incidència}
processos X durada

SÍ

augmenta

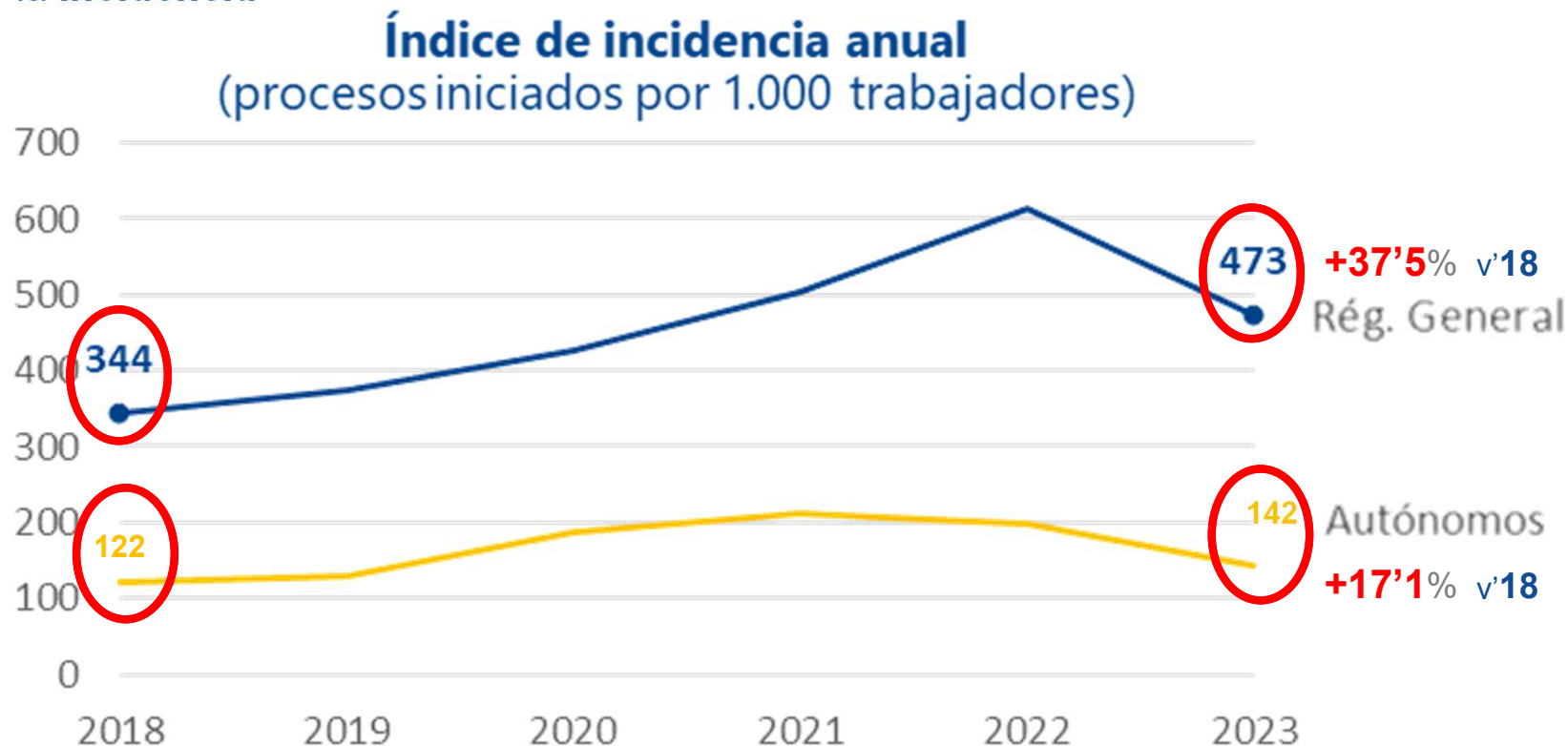
v'18

Persones T **+12'4%**

Baixes **+47'7%**

➔ Per què s'incrementen tant les absència per IT a Espanya?

- ... El pes de la incidència

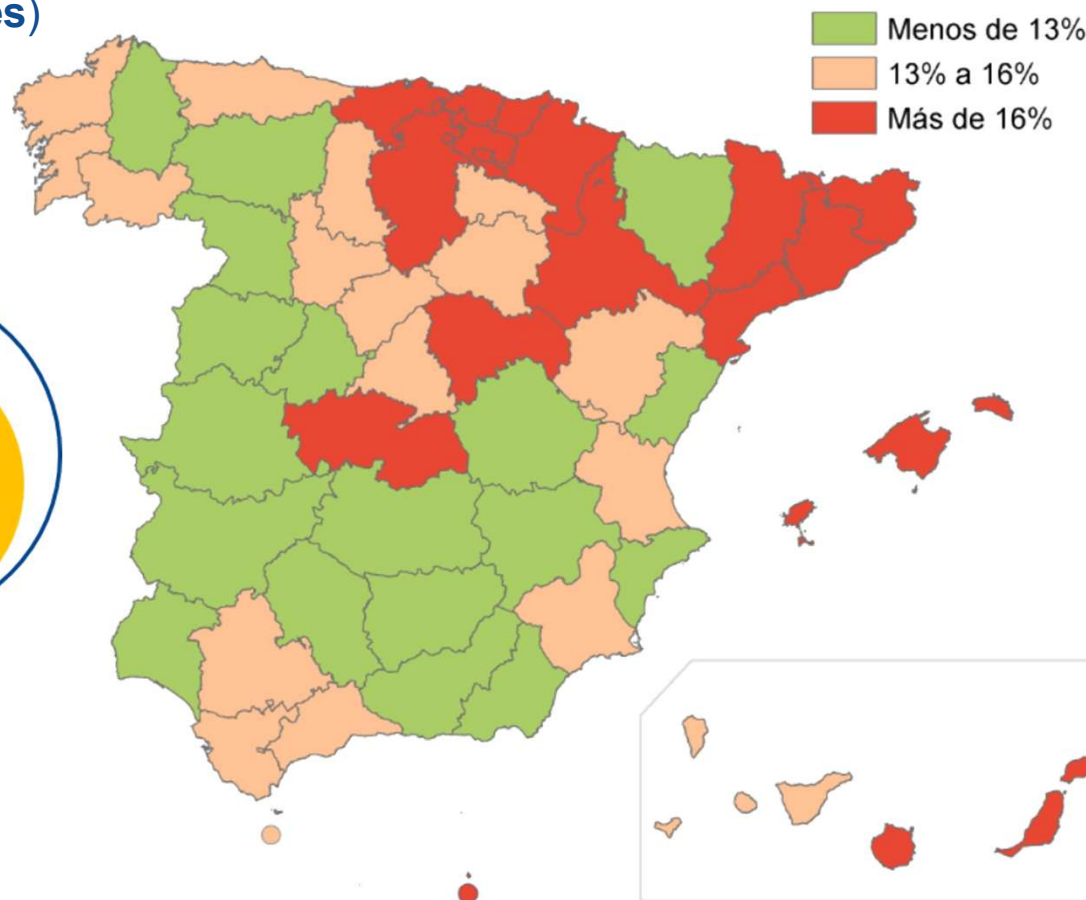

➔ **3ª paradoxa** Amb una **incidència RG** del **47'3%**,
només **31'6% DNI's RG** van iniciar una **IT** (bastants van repetir)

➔ Per què s'incrementen tant les absència per IT a Espanya?

- ... El pes de la incidència
- ... del 31'6% DNI's que van iniciar IT (el 68'4% no van tenir cap baixa), alguns **van repetir** (15'0% un únic procés i 16'6% dos o més)

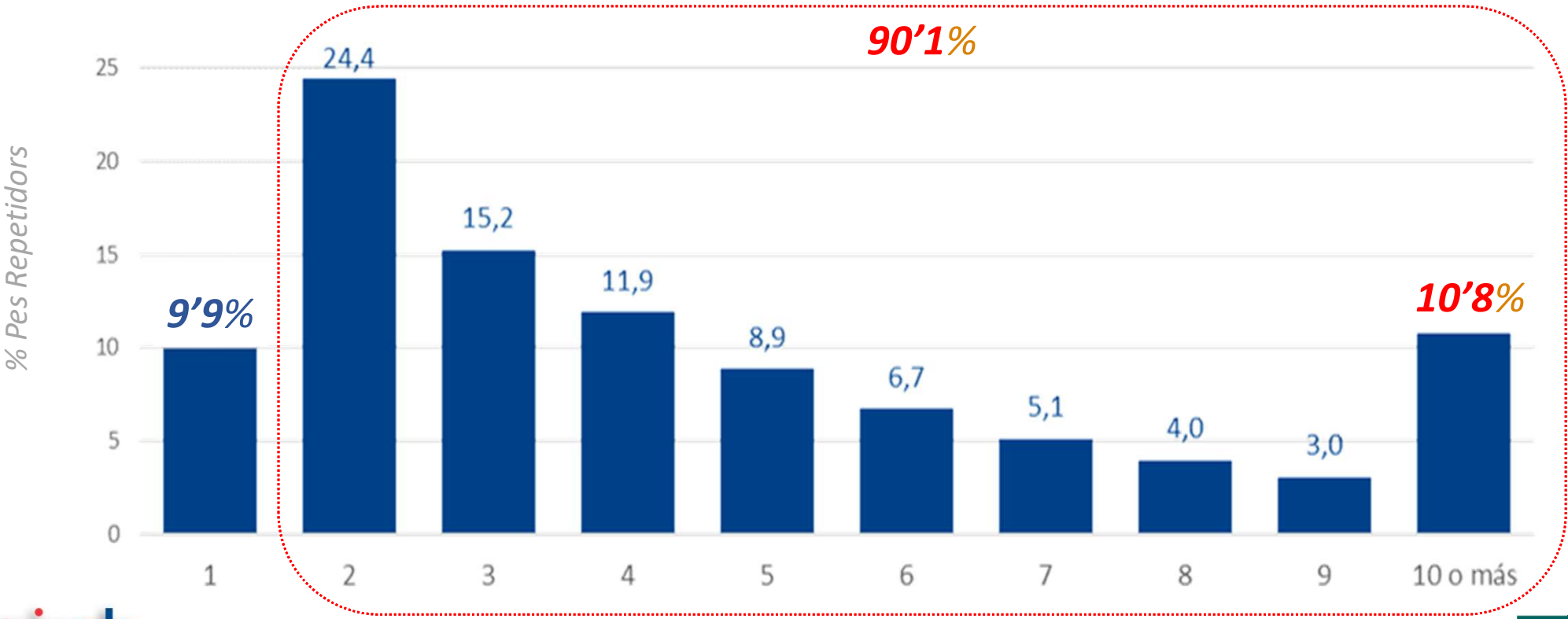
Repetidores

➔ Per què s'incrementen tant les absència per IT a Espanya?

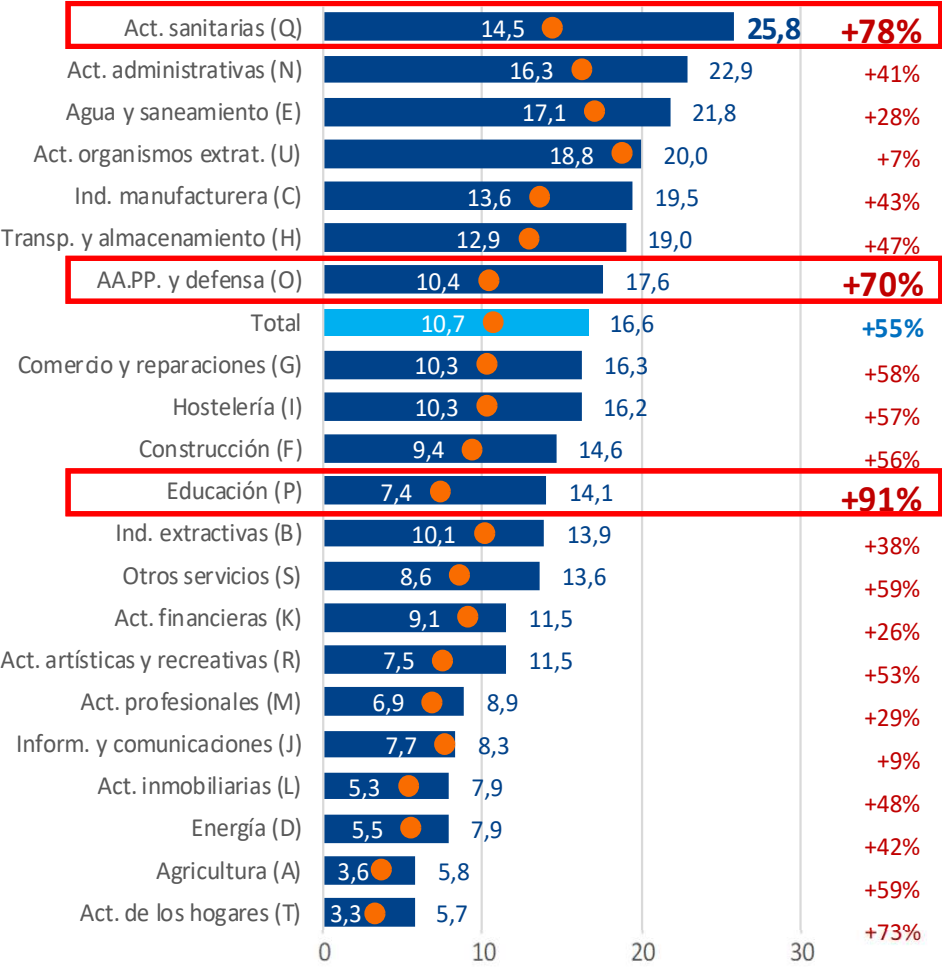
- ... El pes de la incidència
- ... i dels que **van repetir** només el **9'9%** van repetir el mateix grup patològic

Repetidors: Número total de diagnòstics incorreguts
(diferent al precedent)

➔ Per què s'incrementen tant les absència per IT a Espanya?

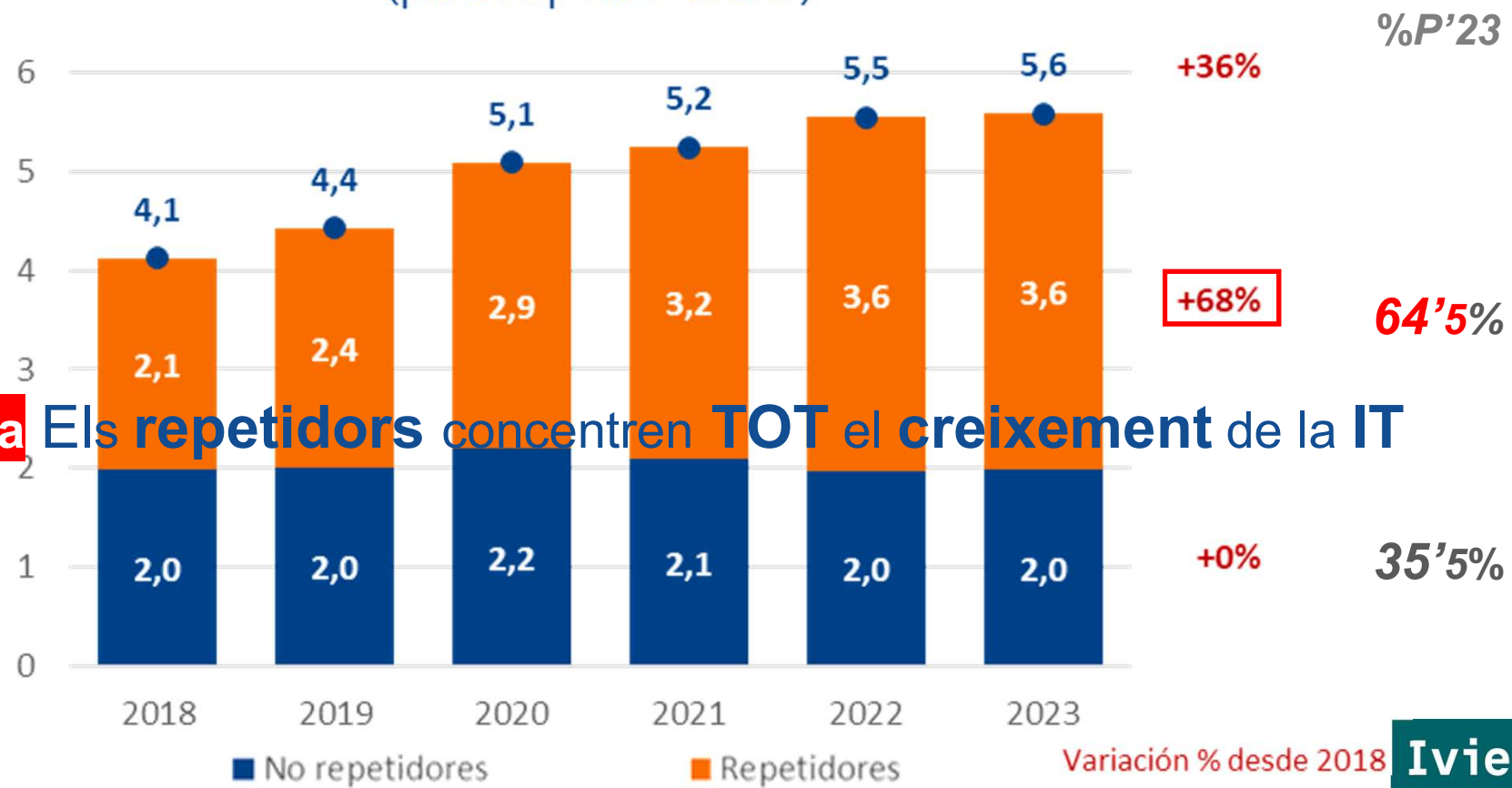
- ... El pes de la incidència
- ... i en tots els sectors es van incrementar els repetidors

➔ Per què s'incrementen tant les absència per IT a Espanya?

- ... El pes de la incidència
- ... els repetidors justifiquen el creixement de la incidència i de les absències per IT

Contribución al indicador de absentismo por IT de los repetidores
(puntos porcentuales)

➔ 4ª paradoxa Els repetidors concentren TOT el creixement de la IT

➔ Per què s'incrementen tant les absències per IT a Espanya?

$$\begin{array}{c} \text{días perduts} \\ \text{x IT a l'ant} \end{array} = \begin{array}{c} \text{índex} \\ \text{incidència} \\ \text{processos} \end{array} \times \begin{array}{c} \text{durada} \end{array}$$

SÍ
augmenta

Son les baixes
més greus?

v'18

Persones T **+12'4%**

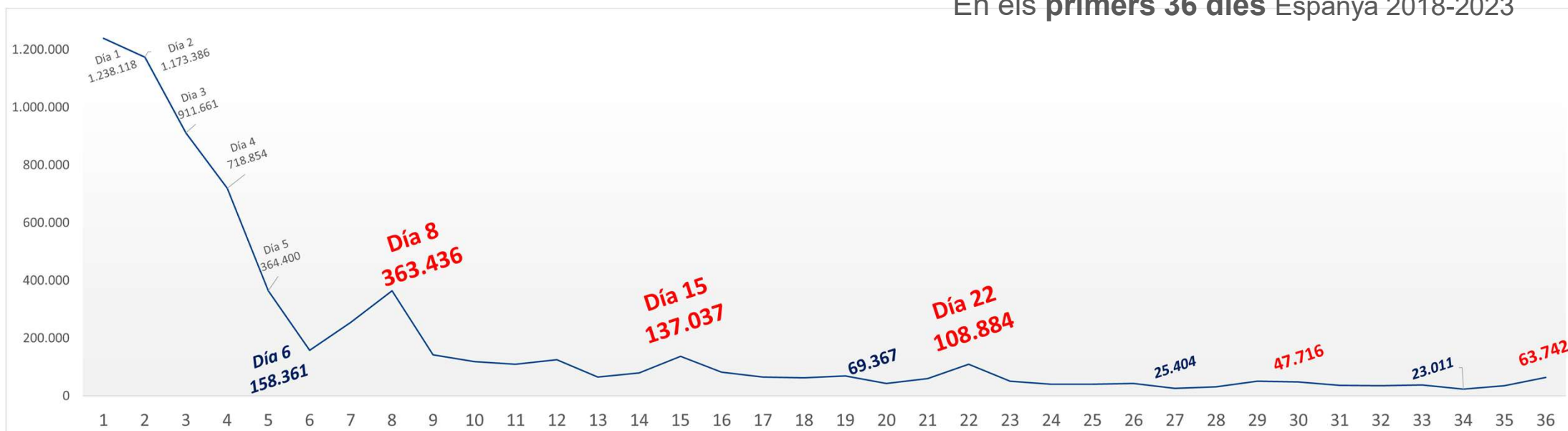
Baixes **+47'7%**

➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada

➔ **5ª paradoxa** Les altes tenen més lògica **administrativa** que terapèutica

Histograma d'Altes de Processos

En els primers 36 dies Espanya 2018-2023

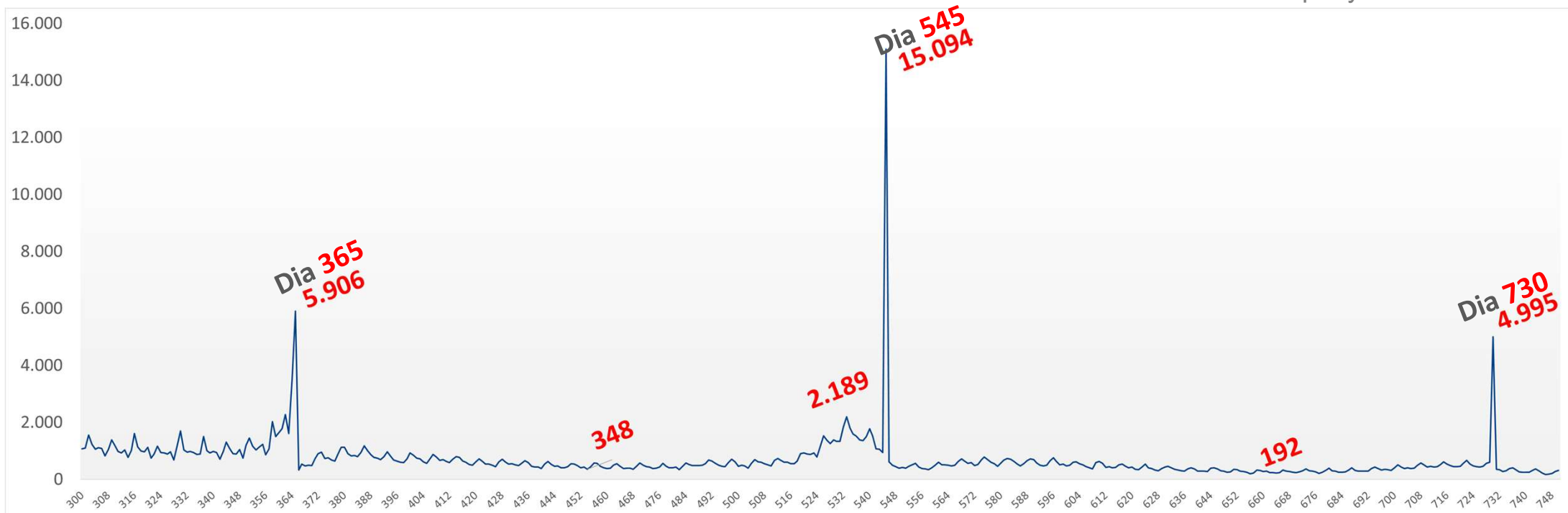
● Les altes en curtes durades es concentren en els dies de confirmació
8, 15, 22, 30 i 36

➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada

➔ **5ª paradoxa** Les **altes** tenen més lògica **administrativa** que **terapèutica**

Histograma d'Altes de Processos

Entre els 300 i 750 dies Espanya 2018-2023

● ... y en les llargues durades també:

i es concentren en els terminis màxims ➔ 365, 545 i 730

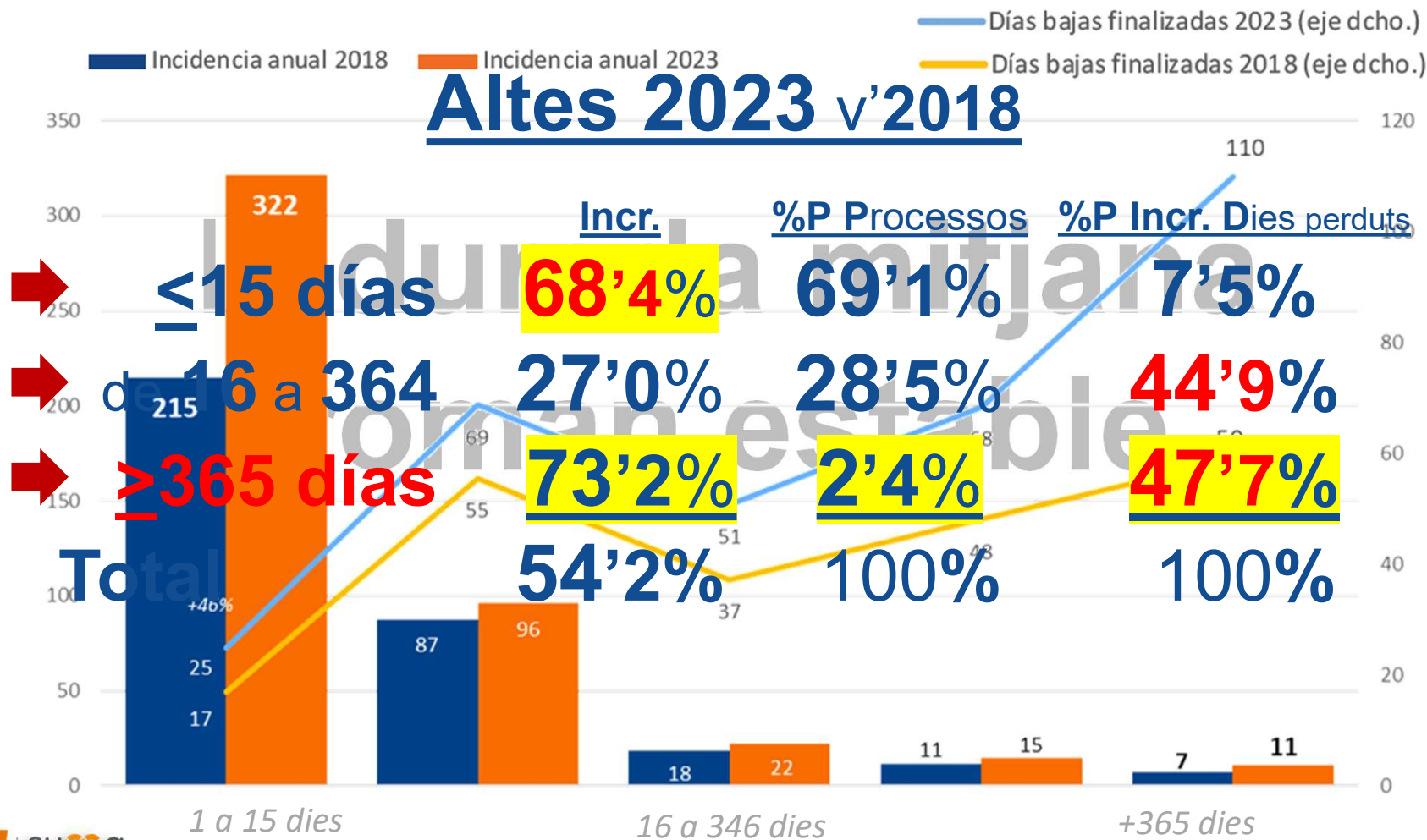
➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada

➔ 6^a paradoxa

la durada mitjana
roman estable

- ➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada
 - ... el creixement de la IT es concentra a les “llargues durades”

- ➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada
- ... el creixement de la IT es concentra a les "llargues durades"

tsunami de baixes

➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada

- ... el creixement de la IT es concentra a les “llargues durades”

Baixes en vigor >365 dies

2018 **83.000**

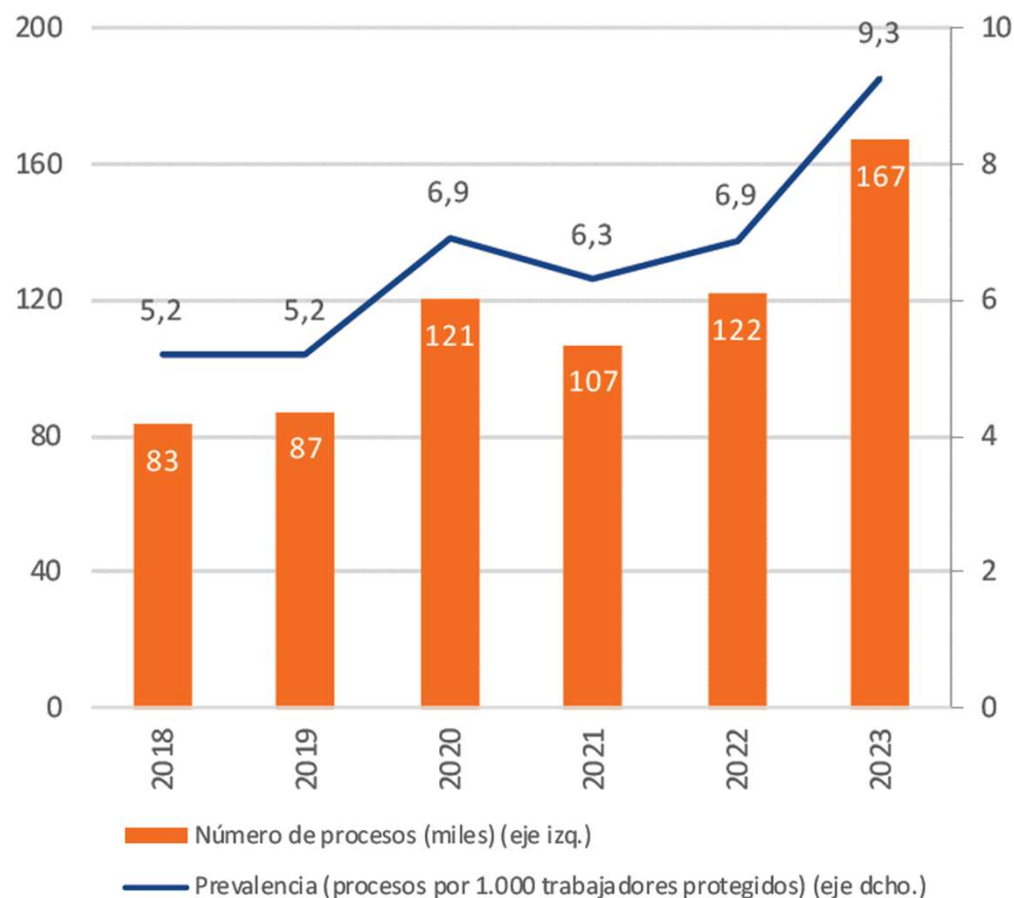
2023 **167.000** **+101'2%**

Prevalença >365 dies

2018 **5'2⁰/₀₀**

2023 **9'3⁰/₀₀** **+78'8%**

Processos en vigor >365 dies
Prevalença (per 1.000 treballadors) Espanya 2023 v'2018

- ➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada
- ... el creixement de la IT es concentra a les “llargues durades”

Baixes en vigor >365 dies

2018 83.000

2023 167.000 +101'2%

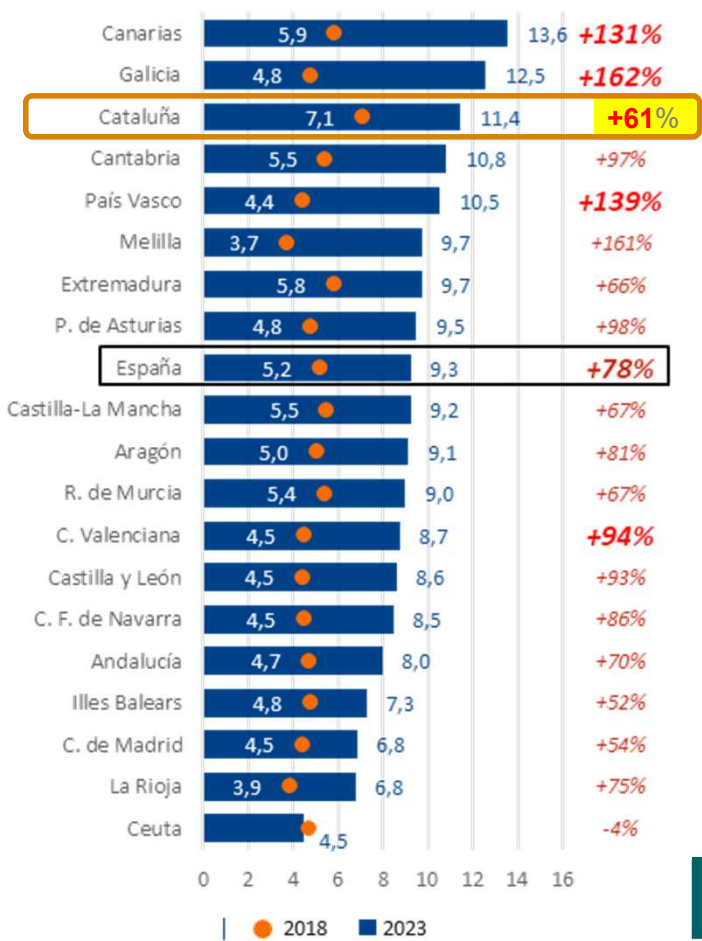
Prevalença >365 dies

2018 5'2⁰/₀₀

2023 9'3⁰/₀₀ +78'8%

Processos en vigor >365 dies

Prevalença (per 1.000 treballadors) Espanya 2023 v'2018

➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada

- ... el creixement de la IT es concentra a les “llargues durades”

Baixes en vigor >365 dies

2018 **83.000**

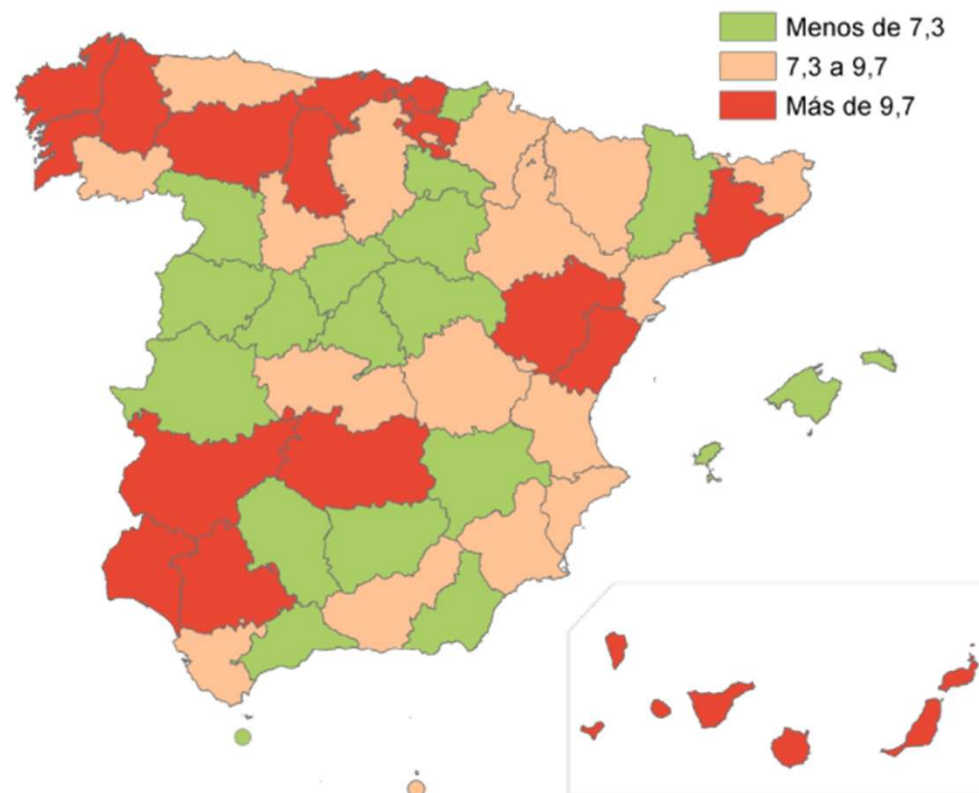
2023 **167.000** **+101'2%**

Prevalença >365 dies

2018 **5'2⁰/₀₀**

2023 **9'3⁰/₀₀** **+78'8%**

Processos en vigor >365 dies
Prevalença (per 1.000 treballadors) Espanya 2023 v'2018

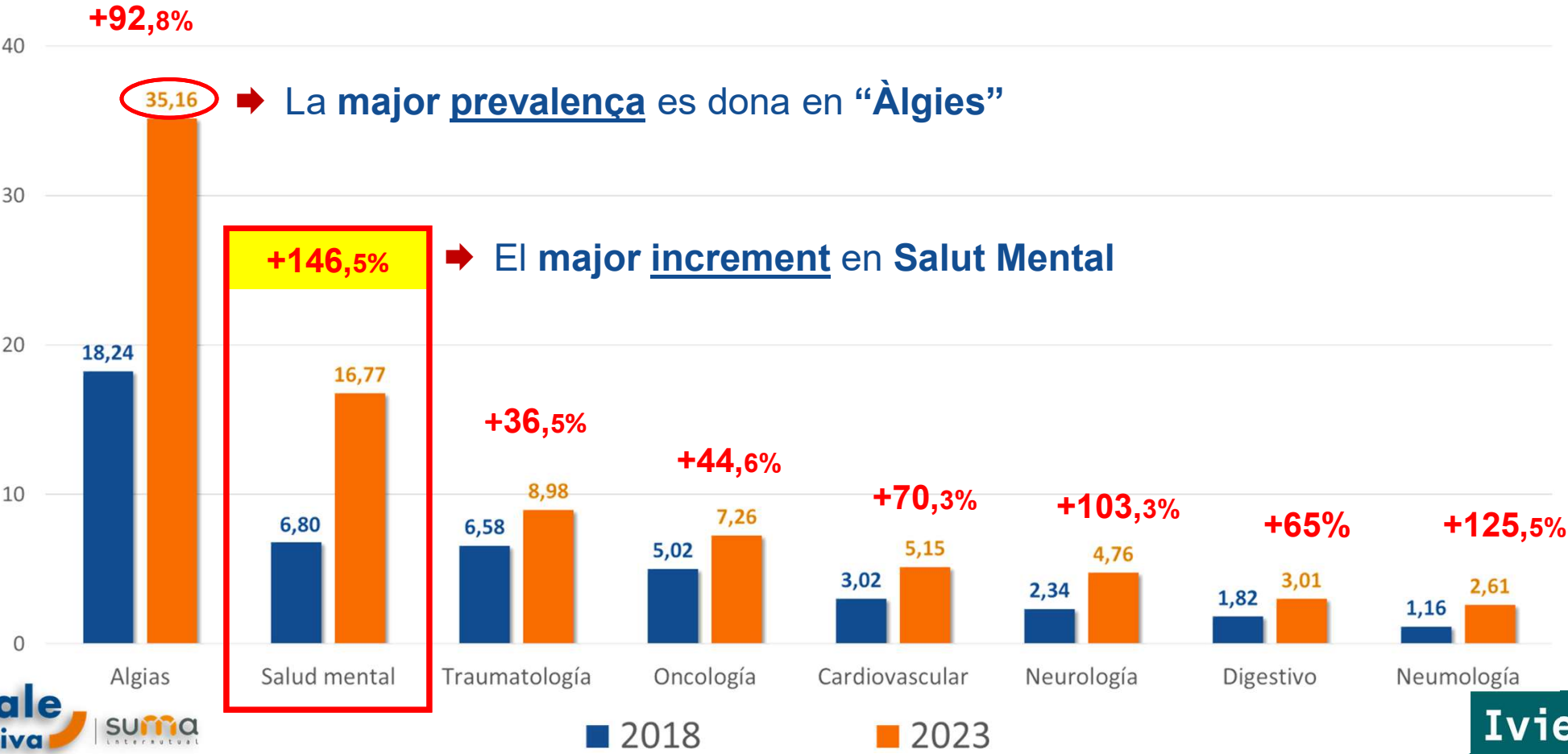

➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada

- ... el creixement de la IT es concentra a les “llargues durades”

Patologies

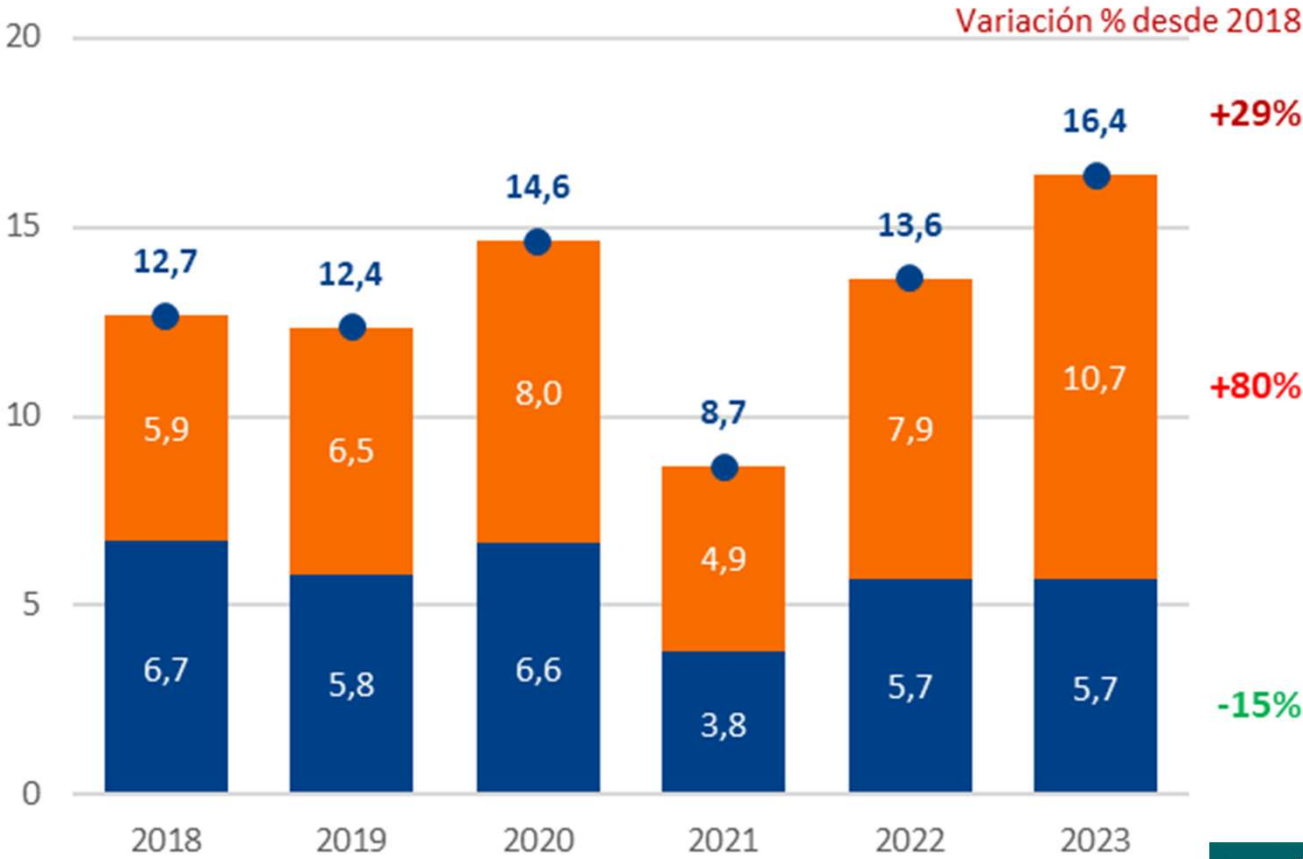
Processos en vigor >365 dies
Prevalença (per 1.000 treballadors) Espanya 2023 v'2018

➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada

- ... el creixement de la IT es concentra a les “llargues durades”

Processos en vigor >365 dies
Prevalença (per 1.000 treballadors) Espanya 2023 v'2018

➔ 7^a paradoxa Els repet

■ Repetidors

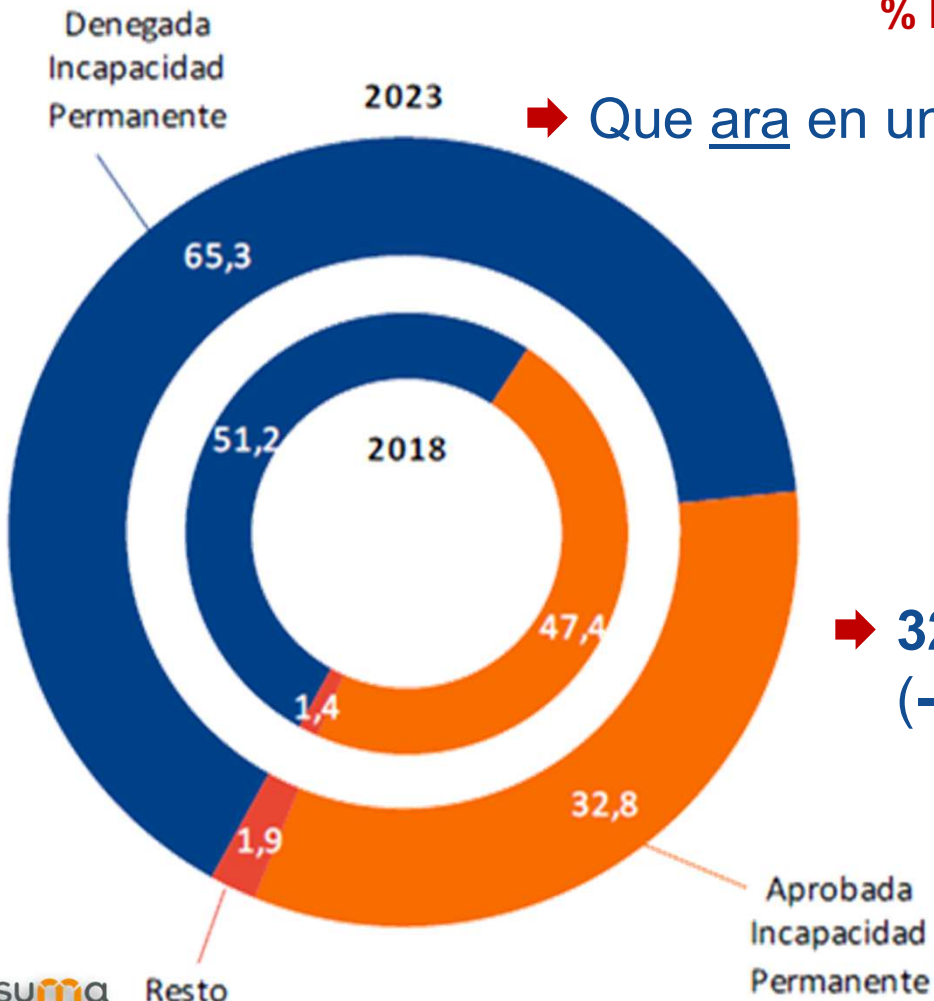
■ No Repetidors

➔ Per què s'incrementen tant la IT a Espanya? El pes de la durada

● ... el creixement de la IT es concentra a les “llargues durades”

% Participació Processos finalitzats >545 dies
Espanya 2023 v'2018

➔ Que ara en una gran majoria acaben en ALTA

➔ 32'8% processos acaben en IP
(-30'8% v'18)

➔ Per què s'incrementen tant les absències per IT a Espanya?

$$\begin{array}{c} \text{días perduts} \\ \text{x IT a l'ant} \end{array} = \begin{array}{c} \text{índex} \\ \text{incidència} \\ \text{processos} \end{array} \times \begin{array}{c} \text{durada} \end{array}$$

Sí
augmenta v'18

Son **més** greus?
No
aparentement NO

Persones T **+12'4%**
Baixes **+47'7%**

Per què incrementa la IT a Espanya

Conclusions

IT FENÒMEN MULTICAUSAL en el que molts factors afecten

L'**increment** de la IT a Espanya 23 v'18 **NO HO JUSTIFICA:**

➔ Ni la **EDAT**, ni el **GÈNERE**, ni el **SECTOR**, ni el **TERRITORI**

➔ Ni la **PENOSITAT**, ni la **PRECARIETAT** d'alguns sectors
TOTS EMPITJOREN i els que més empitjoren NO SON ELS MÉS PENOSOS o PRECARIS

➔ **8ª paradoxa** L'**ABS (IT)** **NO** creix per un problema de **SALUT**

El que NO significa que ho estiguem fent tot bé,
que estem curant bé i ràpid,
i sense llistes d'espera:

Estem lluny de l'excel·lència,
però això **no justifica l'increment**, simplement **no ajuda** i, per tant, **ho afavoreix**

Diapositiva 40

PC1

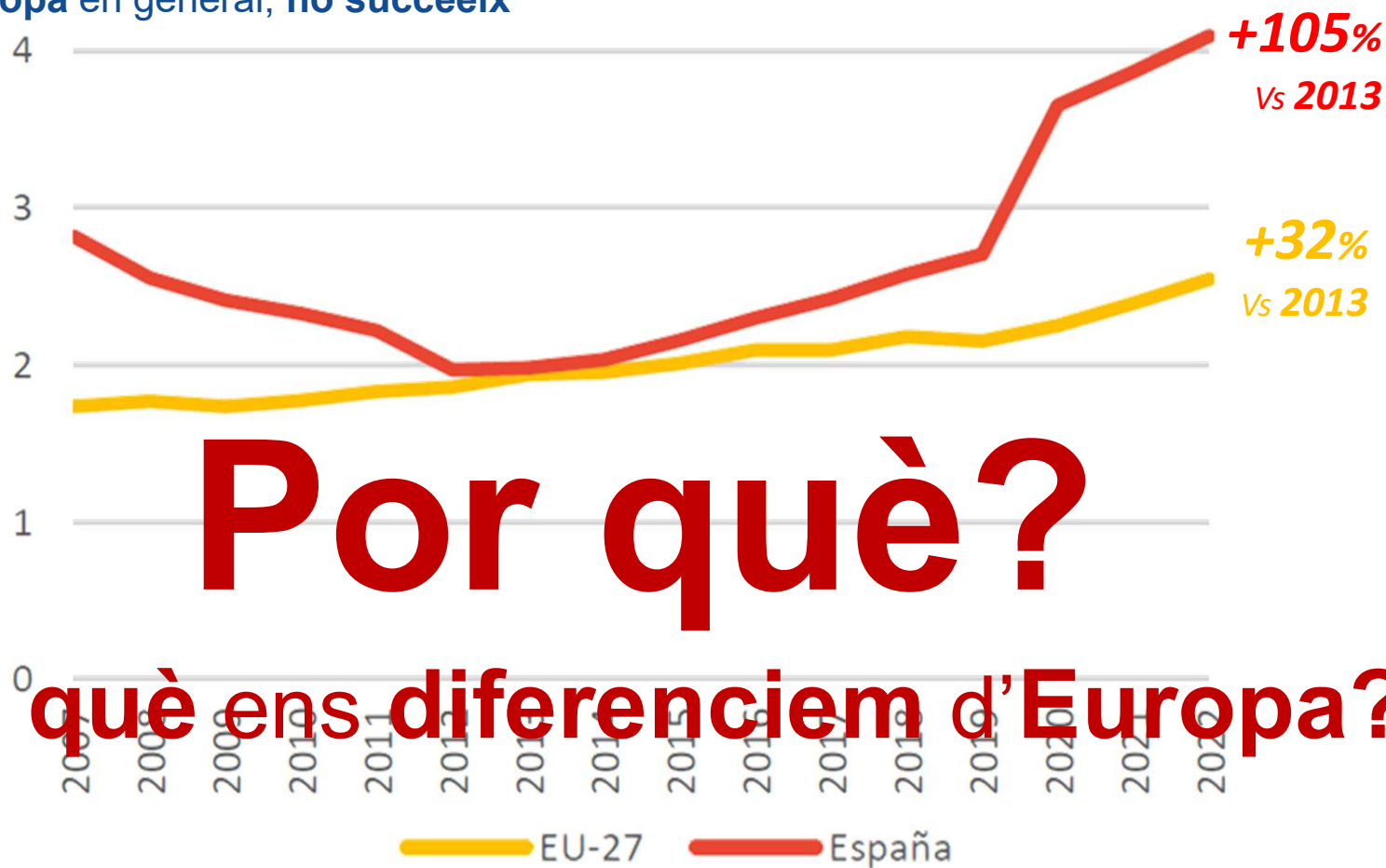
Al principio también haría mención al equipo completo que esta detrás del estudio y a la colaboración entre las entidades Ivie y Umivale Activa

Pilar Chorén; 2025-05-28T09:21:39.112

En què ens diferenciem d'Europa?

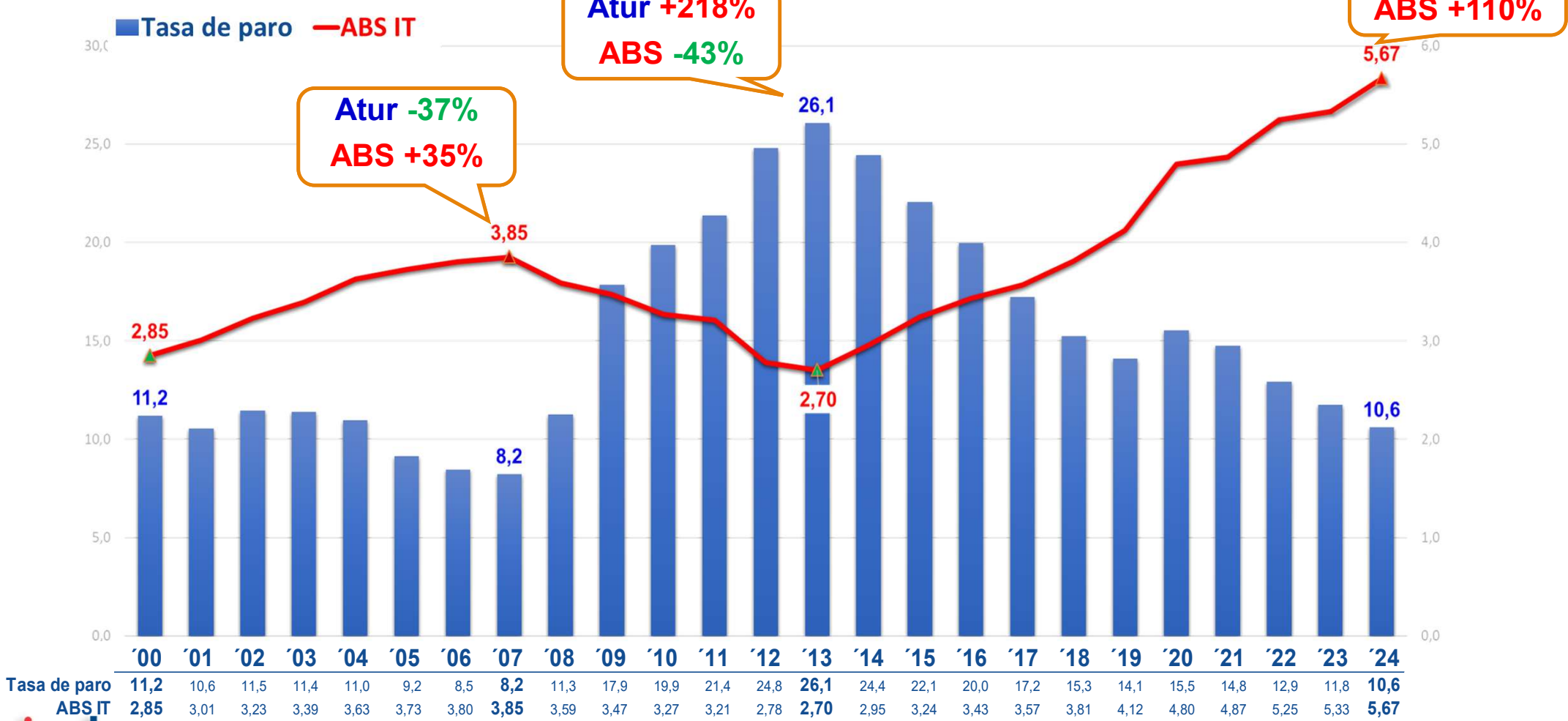

- ➔ **1ª paradoxa** Espanya les absències per motius de salut (IT) a Europa
 - ... i empitjorant més que la mitjana europea
- ➔ **9ª paradoxa** A Espanya tenim una relació inversa entre ATUR i IT (ABS)
 - ... i que a Europa en general, no succeeix

➔ **9ª paradoxa** A Espanya tenim una **relació inversa** entre ATUR i IT (ABS)

● ... i que a Europa en general, no succeeix

➔ Conclusions

A la nostra **NORMATIVA** Estatat i Sectorial **Això no ho afirma l'estudi**

Opinió:

➔ El nostre **ordenament jurídic NO HA ENVELLIT BÉ**,
després de la crisi de *Lehman Brothers*, **va quedar clarament en evidència:**
descoordinació entre els **agents implicats** i, sobre tot, la **picaresca**

➔ ... carència que, en els darrers **10 anys**,
lluny d'afrontar-ho, **LA NORMATIVA HO HA COMPLICAT MÉS**
se'ns HA COMPLICAT la **gestió sanitària**,
se'ns HA COMPLICAT el **control** dels processos,
afavorint descoordinació, ineficàcies, disfuncions i el **mal ús i abús** de la IT

➔ ... i els **CONVENIS COL·LECTIUS** tampoc ... el **91'9%** completen el salari en IT

És JUST que guanyin IGUAL O MÉS
els que NO VAN A TREBALLAR que els que SÍ VAN?

Diapositiva 44

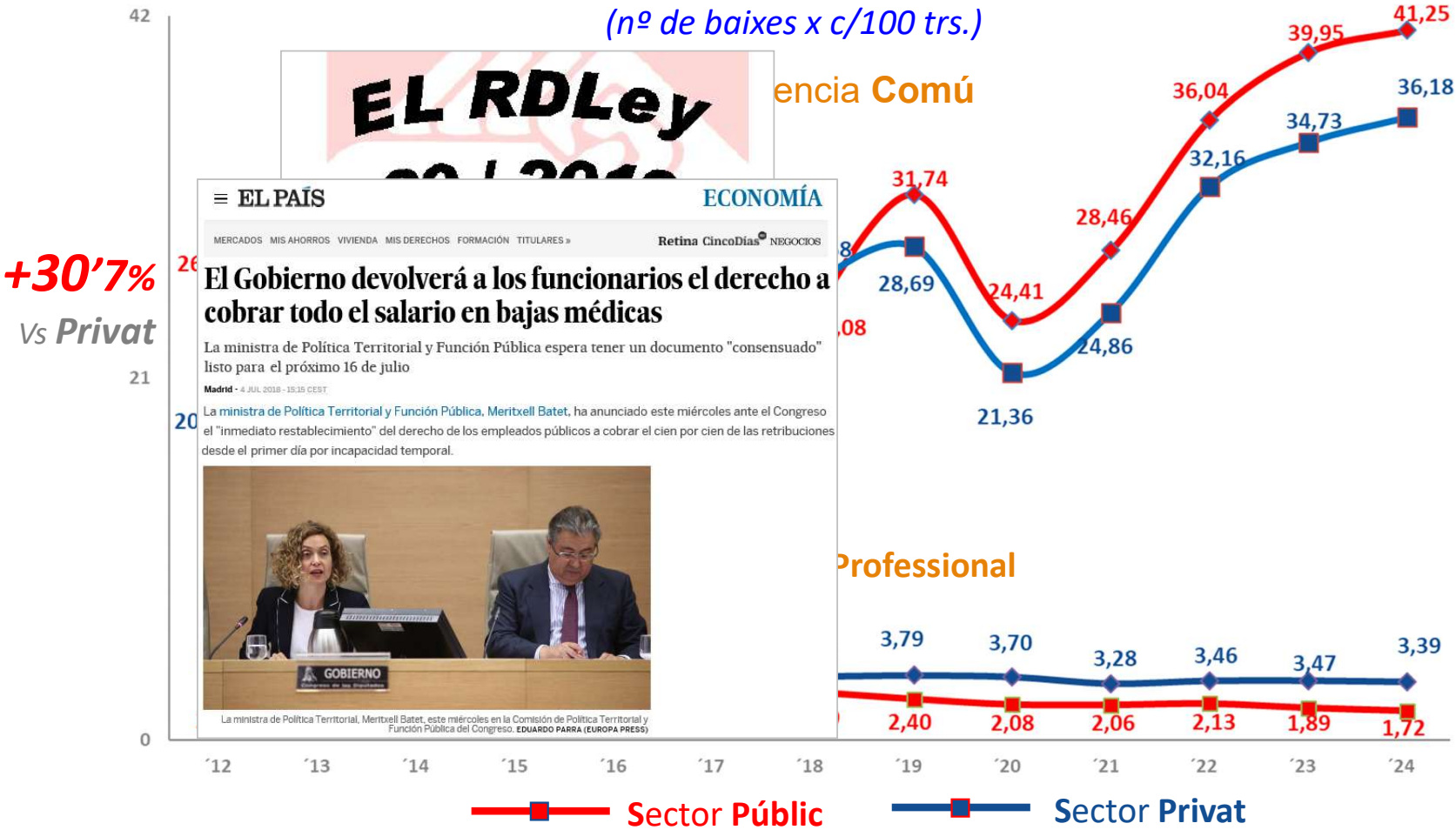
PC1

Al principio también haría mención al equipo completo que esta detrás del estudio y a la colaboración entre las entidades Ivie y Umivale Activa

Pilar Chorén; 2025-05-28T09:21:39.112

➡ ...el complement d'IT?

Índex d'Incidència Anual
(nº de baixes x c/100 trs.)

Diapositiva 45

PC1

Al principio también haría mención al equipo completo que esta detrás del estudio y a la colaboración entre las entidades Ivie y Umivale Activa

Pilar Chorén; 2025-05-28T09:21:39.112

A close-up photograph of a nest made of dry, brown sticks and twigs. Inside the nest, there are four large, smooth, golden-yellow eggs. The lighting is warm and focused on the eggs, creating a soft glow. The background is a solid, warm orange color.

Estat del benestar

Consulti l'estudi i
vídeo de la presentació aquí

Estudi socioeconòmic de l'**evolució** de la **incapacitat** **temporal** i la **sinistralitat** a **Espanya**

En colaboración con

Equipo d'Investigació

Un projecte compartit Umivale Activa – Ivie, amb un equip ampli i multidisciplinar darrera

Equip investigador

- José María Peiró (Dir.) (**Ivie** i Universitat de València)
- Lorenzo Serrano (Dir.) (**Ivie** i Universitat de València)
- Francisco J. Goerlich (**Ivie** i Universitat de València)
- Consuelo Mínguez (**Ivie** i Universitat de València)
- Fernando Pascual (**Ivie**)
- Marija Davcheva (**umivale Activa**)
- Juan Miguel Mesa (**umivale Activa**)

El **Ivie** i **umivale Activa** van iniciar aquesta col·laboració el 2023

Orientada a millorar la informació, els indicadors i els anàlisis que expliquen l'evolució de les baixes per incapacitat temporal i la sinistralitat a Espanya, fent-la accessible per als agents públics i la societat en conjunt